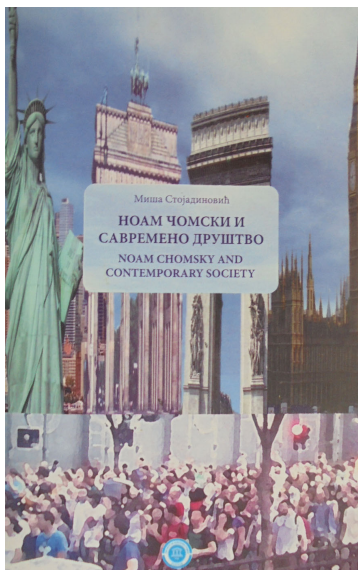

ПРИКАЗ КЊИГЕ МИШЕ СТОЈАДИНОВИЋА „НОАМ ЧОМСКИ И САВРЕМЕНО ДРУШТВО“

Никола Тошић Малешевић*
Министарство одбране Републике Србије,
Универзитет одбране у Београду, *Војно дело*

Ноам Чомски и савремено друштво;
Миша Стојадиновић; Институт за
политичке студије, Београд, 2014, 246 стр.

Како друштво и какав систем су данас потребни људима и свету, свету кога све више обухвата процес који се назива глобализација? Да ли је то неолиберални капитализам, државни капитализам, капитализам „са људским ликом“, нека друга форма капитализма или нешто сасвим друго, нешто што је алтернативно капитализму? Да ли то може бити државни социјализам, можда комунизам, троцкизам, а можда и анархизам? Или је време да се потражи неки сасвим нови пут који би одговарао данашњем развоју

људског рода, развоју у коме све више преовлађује компјутерска и дигитална технологија? На сва ова питања није лако, а ни могуће, дати једноставан одговор. Многи су то покушавали, а један од њих свакако је Ноам Чомски – чувени амерички лингвиста, писац, филозоф, професор универзитета и дисидент. У многим својим делима, он је покушавао дати одговоре на горе постављена питања. Да би их, у општим цртама, приказао јавности у Србији, али и да би допринео бољем разумевању значаја Ноама Чомског, др Миша Стојадиновић, са Института за политичке студије у Београду, објавио је, 2014. године, књигу (монографију) под насловом *Ноам Чомски и савремено друштво*.

Монографија је писана на основу богате литературе. Коришћене су различите књиге, чланци из научних и осталих часописа, али и текстови са одређених интернет-сајтова (у питању су сајтови са правим научним подацима и информацијама, а не они који су производ лаика). Поменућемо само неке од њих: Paul Baker, *Sociolinguistics and Corpus Linguistics*; Урлих Бек, *Шта је то глобализација*; Владимир Вулетић, *Гло-*

* Аутор је спољни сарадник *Војног дела* и самостални истраживач – мастер историчар.

бализација; Ендрју Винсент, *Теорија државе*; Зоран Видојевић, *Куда води глобализација*; Тиберио Грацијани, *Економска криза западног система*, „Геополитика“; John Lewis Gaddis, *The Long Peace – Inquiries Into the History of the Cold War*; Marc Evans, „Elitism“, *The State – Theories and Issues*; Atilio Alberto Boron, *Estado, capitalismo y democracia en America Latina*; Alison Edgley, *The Social and Political Thought of Noam Chomsky*; Наоми Клајн, *Доктрина шока – процват капитализма катастрофе*; Никола Кајтез, *Цивилизација у служби зла: генеалогја глобализације*; Juli Zeh, *Die Diktatur der Demokraten: Warum ohne Recht kein Staat zu machen ist*; Јирген Елзесер, *Национална држава и феномен глобализације – како можемо да се спасемо из светске економске кризе*; Александра Мирковић, *Глобализација – ризици и могућности*, „Политичка ревија“; Љубиша Митровић, *Глобализација и савремена левица*; David Machin and Theo van Leeuwen, *Global Media Discourse – A critical introduction*; Luke Martell, *The Sociology of Globalization*; Душан Павловић, *Политичка економија – стање дисциплине*, „Годишњак“; *The Antichomsky reader* (editors Peter Collier and David Horowitz); Michael Parenti, *The Face of Imperialism*; *Повеља Уједињених Нација*, www.tuzilastvorz.org.rs; Noam Chomsky, *Problems of Knowledge and Freedom*; Noam Chomsky, *The Rule of Force in World Affairs* и још многе друге.

Монографија почиње ауторовом посветом, следе садржај и предговор, а потом главни текст рада који садржи шест поглавља која су подељена на мање подцелине.

Прво поглавље, *Глобализација, неолиберализам и национална држава*, обрађује теме глобализације – шта тај појам уопште представља, неолиберализам као дефинишућу политичко-привредну парадигму савременог друштва, националну државу и неолиберализам и савремено друштво између рата и мира. У другом поглављу (*Ноам Чомски и одговорност интелектуалаца у савременом друштву*) читалац се може упознати са биографијом и радом Ноама Чомског и значајем и улогом интелектуалаца у модерном времену, док треће поглавље (*Злоупотреба моћи и неоимперијална пракса великих сила у савременом друштву*) покрива теме неоимперијалне стране глобализације, кршење међународног права од стране великих сила (првенствено Сједињених Америчких Држава (САД)), двоструке стандарде и положај САД у новом светском поретку и појави познату као „амерички тоталитаризам“. Аутор, затим, у овом поглављу прелази на нешто што назива „остваривање неолибералне теорије неоимперијалном праксом“ и наводи примере таквог понашања (Хладни рат између конвенционалне интерпретације у западном свету и историјских чињеница које стоје насупрот поменутој интерпретацији, Блиски Исток на удару САД, теорија „праведног рата“ на делу у Авганистану 2001. године, Ирак на мети „превентивног рата“ 2003. године, Јужна Америка на удару неолиберализма, америчко мешање у грађански рат у Никарагви (1981–1990) и НАТО агресија (под вођством САД) на СР Југославију/Србију 1999. године).

Поглавље број четири насловљено је као *Обликовање стварности: положај и улога медија у савременом друштву* и у њему се може прочитати о значају медија за развој савременог демократског друштва, пропагандном моделу кога данашњи медији спроводе са циљем навођења јавности да одобрава акције и дела елита на власти (циљева који су веома често агресивни и неморални), утицају медија на савремене друштвене процесе и злоупотребу медија од стране великих сила. Идуће, пето поглавље, *Супротстављање неолибералном моделу друштвеног развоја и*

његовим актерима, говори о борби за глобализацију „са људским ликом“, алтер-глобализацијским покретима као новим друштвеним покретима и идеологији Ноама Чомског која се често портретише као анархизам (мада и сам Чомски тврди да припада поменутој левичарској идеологији). У последњем, шестом, поглављу под насловом *Изазови и могућности изградње демократије у савременом друштву*, аутор монографије пише о демократији између стварности и идеала, теоријским аспектима модерне државе и изградњи савремене демократске државе.

Ова монографија је важна јер, како сâм њен аутор каже, проистиче из научне актуелности проблема и из потребе да се у домаћој социологији и политикологији (али и у осталим друштвеним наукама) унапреди теоријско-аналитички приступ разумевању савремених друштвених процеса. Зато, можемо рећи, корисно је прочитати је и имати је у својој кућној библиотеци.

После главног текста, налази се завршни део рада под називом *И на крају...*, у коме се износе доприноси и ограничења значаја рада и дела Ноама Чомског у проучавању савременог друштва и модерне цивилизације. Затим следе списак литературе, резиме (summary) на енглеском језику, белешка о аутору и каталогизација у Народној библиотеци Србије у Београду. Монографија садржи одређени број табела. Издавач је Институт за политичке студије из Београда у оквиру пројекта *Демократски и национални капацитети политичких институција Србије у процесу међународних интеграција*, који је финансиран од стране Министарства просвете, наука и технолошког развоја Републике Србије. Штампана је у тиражу од 300 примерака, а извршни издавач је штампарија „ЕСЕЛОГЕ д.о.о. Београд“ из Београда.